

мовленнєвих вад на становлення людини у особистісній, професійній сферах тощо;

- проведення роз'яснювальної роботи серед батьків дітей із порушеннями мовлення щодо необхідності своєчасних корекційно-логопедичних заходів для подолання вад мовлення;
- підвищення якості підготовки майбутніх фахівців-логопедів у вищих закладах освіти та оптимізація системи їх постійного професійного вдосконалення;
- залучення новітніх науково-методичних розробок у практику корекційно-логопедичної роботи серед дітей із вадами мовлення;
- збільшення кількості штатних ставок фахівців-логопедів у закладах педагогічного та медичного профілів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борьба с основными болезнями в Европе – актуальные проблемы и пути их решения. Факты и цифры / ЕРБ ВОЗ/ОЗ/Об. – Копенгаген : ЕРБ ВОЗ, 2006. – 7 с.
2. Логопедия: учебник для студ. дефектол. фак. пед. высш. учеб. заведений / Под ред. Л.С. Волковой. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : ВЛАДОС, 2007. – 703 с.
3. Центр медичної статистики МОЗ України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://medstat.gov.ua/ukr/normdoc/vooz.html> - назва з екрану.
4. Шеремет М. К. Проблеми та перспективи спеціальної освіти / М. К. Шеремет // Актуальні проблеми корекційної педагогіки та психології: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. – Кам'янець-Подільський, 2007. – С. 101–103.
5. Шеремет М. К. Основні тенденції модернізації підготовки корекційних педагогів в умовах реформування освітньої галузі / М. К. Шеремет // Логопедія : Науково-методичний журнал. - 2011. - N 1. - С. 3 - 5.

УДК 376.-056.264:371.621.5:373

В. С. Нечитайло

*студентка спеціальності
«Корекційна освіта (Логопедія)»*

В. М. Андросова

*старший викладач кафедри логопедії
Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка*

ЛОГОПЕДИЧНИЙ КАБІНЕТ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

У даній статті подається визначення логопедичного кабінету, його обладнання та призначення в логопедичному пункті загальноосвітньої школи.

В данной статье дается определение логопедического кабинета, его оборудования и назначения в логопедическом пункте общеобразовательной школы.

This article deals with the definition of speech therapy room, equipment and its purpose in the secondary school speech therapy point.

Ключові слова: логопедичний кабінет, обладнання, осередки логопедичного кабінету.

Ключевые слова: логопедический кабинет, оборудование, ячейки логопедического кабинета.

Keywords: speech therapy cabinet, equipment, cells of speech therapy cabinet.

Постановка проблеми. В умовах реалізації Державної національної програми «Освіта» («Україна 21 століття») та підвищення умов до реалізації і проведення логопедичної роботи зростає значущість та призначення логопедичного кабінету в навчальному закладі. Вимоги до змісту та організації роботи логопедичного кабінету викладені в постановках і рекомендаціях Міністерства освіти України, навчальних корекційних програмах, сучасних підручниках та навчально-методичних посібниках, а саме: «Положення про логопедичні пункти системи освіти» (1993), «Довідник учителя логопеда» (2008 р.), Концепція державного стандарту освіти учнів з порушеннями мовленнєвого розвитку (2000 р.) та інші.

Важливою складовою в роботі логопедичного пункту є вміння логопеда встановлювати професійні цілі та підбирати засоби для їх досягнення. Адаже саме ця здатність є передумовою і показником активної, цілеспрямованої та ефективною фаховою

діяльності у логопедичному кабінеті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В середині ХХ століття відбувалося поглиблене вивчення структури і природи мовленнєвих вад. При дитячих поліклініках, диспансерах, яслах, будинках дитини, загальноосвітніх школах (ЗОШ) починали відкриватися логопедичні кабінети, які обслуговували дошкільників та молодших школярів.

В кінці ХХ на початку ХХІ століття проблеми обладнання та підбору документації до логопедичного кабінету були розглянуті у багатьох працях науковців (М. Савченко, Т. Філічева, Н. Чевелева, І. Дьоміна, А. Ястребова, Л. Спірова, О. Правдіна, М. Хватцев та ін.) Це свідчить про те, що обладнання логопедичного кабінету є одним із чинників ефективності логопедичної роботи.

На сучасному етапі це питання продовжує бути актуальним і розглядається в роботах інших науковців і практиків (Н. Блінова, А. Малярчук, Ю. Рібцун, Н. Сєдих, Л. Гуцал, Т. Ярош, С. Міронова, К. Дяченко, С. Лупінович та ін.).

Мета статті – охарактеризувати обладнання логопедичного кабінету в логопедичному пункті ЗОШ, розкрити його призначення і вплив на організацію та проведення логокорекційної роботи з дітьми молодшого шкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Логопедичний кабінет – це навчальне приміщення, спеціально обладнане відповідно до вимог наукової організації праці меблями, всіма необхідними засобами навчання та пристроями, що полегшують їх використання для проведення логопедичних занять, а також для підвищення наукової та методичної кваліфікації логопедів [2, с. 123].

Логопедичним кабінетом вважається класна кімната навчального закладу, яка оснащена сучасними засобами навчання, шкільним обладнанням, яке необхідне для здійснення корекційно-розвивальної роботи з дітьми шкільного віку, виправлення порушень їх усного та писемного мовлення; технічними засобами навчання, методичною та навчальною літературою, звітно-плановою документацією тощо [5, с. 156].

Навчальний логопедичний кабінет сприяє правильній організації нав-

чально-виховного процесу, тобто допомагає логопеду глибше і швидше підготуватись до логопедичного заняття, провести його значно ефективніше, на більш високому науково-теоретичному рівні. Кабінетна система допомагає логопеду заощадити час, зробити чіткішою його роботу на логопедичному занятті, більш образно та емоційні викладати матеріал. Цьому сприяє весь комплекс засобів навчання, які розміщуються в кабінеті за певною системою і створюють сприятливі умови для їх постійного і максимального використання.

Логопедичний кабінет є важливою складовою корекційно-розвивального середовища, основними завданнями якого є [4, с. 89]:

- консультативно-діагностична робота і відбір дітей для здійснення корекційної роботи в кабінеті;
- проведення індивідуальних і групових логопедичних занять;
- консультативна робота з батьками, залучення батьків до участі у виконанні в доступних формах логопедичних завдань, створенню умов для мовленнєвого режиму і сприятливого психологічного клімату в сім'ї;
- попередження та виправлення мовленнєвих порушень через: створення відповідних умов, системи заходів поступового впливу на дитину, що страждає тим чи іншим порушенням мовлення.

Вимоги, рекомендації до кабінету в ЗОШ I-III ступенів викладено в «Положенні про логопедичні пункти системи освіти» (затверджено наказом Міністерства освіти України від 13. 05. 93р. №135) і типового «Положення про навчальний кабінет загальноосвітніх навчальних закладів».

Згідно Положення приміщення логопедичного кабінету повинно бути великим, не менше 20 кв. м, світлим, теплим, знаходитися на першому поверсі закладу. На дверях кабінету обов'язкова табличка: «Логопедичний кабінет» і точний розпорядок роботи логопедичного пункту. В кабінеті має бути спеціальне обладнання: дзеркала велике настінне для фронтальних занять, настільне для постановки звуків з однією дитиною або

двома одночасно, і маленьке дзеркало для індивідуальних занять, логопедичні зонди, шпатель, вата, спирт, умивальник, необхідні меблі, наочний матеріал для розвитку мовлення, навчальні посібники та підручники [3, с. 108].

У роботі логопеда активно використовуються технічні засоби, а саме: мультимедійна дошка з проектором, комп'ютер, магнітофон, програвач, фільмоскоп.

Для того, щоб діти виконували завдання, не заважали один одному, посеред кімнати перед класною дошкою ставиться великий стіл і стільці для 6-8 чоловік або ж ряд парт для групових занять.

В спеціальній шафі зберігаються навчально-наочні посібники, дидактичний матеріал та канцелярські приладдя, роздавальний матеріал, комплекси навчального обладнання, які містять усі навчальні посібники з тієї чи іншої теми, різноманітний ілюстративний матеріал, кабінетну бібліотеку для підготовки логопедичних занять, кольорові складові таблиці, сюжетні картинки, профілі артикуляції звуків розташовані на стінах. При обладнанні кабінету, практики радять, щоб у ньому оформлення не було статичним, щоб стіни у кабінеті «заговорили» до дітей. Дослідження показують, що змінні тематичні стенди, які періодично оновлюються залежно від матеріалу, що вивчається, варто оформляти на боковій стінці кабінету, в його експозиційній частині, а робочі матеріали, які потрібні на занятті безпосередньо на логопедичному занятті містяться на робочому стенді передньої стінки кабінету, в його демонстраційній частині.

Науковець і практик, співробітник Національної академії педагогічних наук України Ю. Рібцун сверджує, що документально-матеріальну базу логопедичного кабінету можна розподілити за такими категоріями:

1. Нормативно-правова.
2. Навчально-методична.
3. Обліково-статистична.
4. Матеріально-технічна.

До категорії *нормативно-правових документів* в логопедичному пункті ЗОШ належать: Закон України «Про освіту», Декларація прав людини, Конвенція про

права дитини, Конституція України, постанови, розпорядження Кабінету Міністрів, Верховної Ради України, накази Міністерства освіти і науки України: «Порядок комплектування загальноосвітніх шкіл», «Про логопедичні пункти системи освіти» тощо. Наявність таких документів не є обов'язковою, а їх добір здійснюється на розсуд логопеда.

До складу *навчально-методичної категорії* входять: фахові програми, навчально-методичні посібники, збірники методичних рекомендацій та статей тощо.

Обліково-статистична категорія включає такий перелік документів: перспективні плани корекційно-відновлювальної роботи з дітьми, книга обліку дітей із зазначенням діагнозу, картки мовленнєвого розвитку на кожну дитину, річний звіт та річний план, календарний план вчителя логопеда, графік роботи, затверджений керівником тощо.

До *матеріально-технічної категорії* відносяться: меблі, іграшки, посібники, технічні засоби навчання тощо [4, с. 44].

Ретельне ведення та чіткий розподіл документації дозволяє логопеду краще систематизувати отримані дані та підвищити ефективність організації корекційного процесу. Важливе значення має і роздавальний матеріал. Він використовується для організації фронтальної та індивідуальної роботи з учнями.

Згідно Положення в кабінеті повинен бути весь комплекс засобів навчання, які розміщують за певною системою і створюють сприятливі умови для його постійного і максимального використання. В зв'язку з тим, що в логопедичному кабінеті проводяться різні види логопедичної роботи, доцільно оформляти матеріал за осередками:

- осередок консультативної роботи для батьків, учителів початкових класів;
- осередок організаційно-плануючої діяльності, який допомагає логопеду ефективно організувати професійну діяльність;
- осередок діагностичної і корекційної роботи (в цьому осередку розташовані столи для діагностики фронтальної та індивідуальної колекційної роботи з дітьми, шафи з дидактичним матеріалом, розвиваючими іграми, спе-

- ціально підібраними з урахуванням вікових особливостей дітей, а також у відповідності з напрямками корекційно-розвиваючої роботи; цей осередок сприяє розвитку зосередженості і концентрації уваги, та стимулює психічну активність дітей);
- осередок корекції звуковимови, в якому знаходяться настінне дзеркало, зонди, шпателі, вата, спирт, методичні посібники, мовленнєвий матеріал, який необхідний для автоматизації і диференціації поставлених звуків;
 - осередок ігрової терапії (арт-терапевтична майстерня), вона об'єднує групу напрямів, заснованих на мистецькій діяльності учасників, включаючи зображувальну діяльність, музику; мета організації і роботи арт-терапевтичної майстерні – створення ефективних умов для психологічного супроводу освітнього процесу в ЗОШ, збереження психічного здоров'я вихованців в логопедичному пункті, розвитку графо-моторних навичок;
 - осередок бібліотеки (література для логопеда і школярів).

У кабінеті логопеда проводяться логопедичні заняття з розвитку та корекції вад усного і писемного мовлення, формування вміння будувати граматично правильно оформлені речення, формування правильного дихання, вдосконалення дрібної моторики, фонематичного сприймання, активізації та розвитку психічних процесів, постановки, автоматизації та диференціації звуків, регулювання сили голосу, розвитку зв'язного мовлення, збагачення словникового запасу, розвитку мовленнєвих порушень у дітей молодшого шкільного віку.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Отже, логопедичний кабінет та його обладнання в логопедичному пункті створюється з метою забезпечення сприятливих умов для проведення та вдосконалення педагогічного процесу, підвищення ефективності та якості логокорекційного навчання, методичного та професійного рівня вчителя-логопеда, зосередження дидактичного, наочного матеріалу, літератури як для логопеда так і для батьків, технічних засобів відповідно до завдань корекційно - розвивального навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лупинівич С.М. Довідник учителя-логопеда / Авт. – упор. Лупинівич С. М. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 122 с.
2. Коваль В. А. Мій кабінет // Дефектолог. – 2007. – №6.
3. Рау, Ф. А. Из опыта логопедической работы под редакцией/ Ф. А. Рау, М. М. Селедкина. – М. : Издательство «АПН РСФСР», 2007. – 120 с.
4. Про затвердження Положення про центральну та республіканську (Автономна Республіка Крим), обласні, Київську та Севастопольську міські, районні психолого-медико-педагогічні консультації: наказ М-ва освіти і науки України від 7 лип. 2004р. №596/38// Офіц. вісн. України. – 2004. - №30. – Ч. 2. – ст. 2056.
5. Рібіун Ю. В. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей молодшого дошкільного віку із ЗНМ: програмно-методичний комплекс / Ю. В. Рібіун. – К. : Освіта України, 2011. – 292 с.

УДК 376.37

М. В. Овчиннікова

студентка ФПДО
спеціальності «Логопедія»

К. О. Зелінська-Любченко

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри логопедії
Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ОСОБЛИВОСТІ СЛОВОТВОРЕННЯ ІМЕННИКІВ У ДІТЕЙ ІЗ ДИСГРАФІЄЮ

У статті розглядається особливості словотворення іменників у дітей із дисграфією для наступної розробки напрямів логопедичного впливу при роботі над граматичним компонентом мовленнєвої системи.

В статті рассматриваются особенности словообразования существительных у детей с дисграфией для последующей разработки направленной логопедического воздействия при работе над грамматическим компонентом речевой системы.

The features of word formation nouns in children with dysgraphia development directions for the next speech therapy exposure when working on the grammatical component of the speech system are examined in the article.

Ключові слова: дисграфія, словотворення, аграматизм, писемне мовлення.

Ключевые слова: дисграфия, словообразования, аграматизм, письменная речь.